

БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВОСЛАВНИХ БРАТСТВ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Анотація. Мета статті полягає у висвітленні основних аспектів благодійної роботи православних братств, що діяли на території Правобережної України впродовж XIX ст. **Методологія.** Дослідження ґрунтується на принципах науковості, об'єктивності та історизму, а також на використанні загальнонаукових методів (внутрішньої критики джерел, аналізу, синтезу, узагальнення). **Наукова новизна** – доповнено матеріали попередніх розвідок про благодійництво у Волинській губернії, а також на основі маловідомих архівних джерел здійснено аналіз благодійної роботи православних братств Подільської губернії. **Висновки.** Уряд Російської імперії планував здійснювати планомірну роботу щодо зміцнення засад православ'я серед населення південно-західного регіону. Благодійний напрям роботи розглядався як один з можливих варіантів втілення таких завдань. Опікування бідного та малозабезпеченого населення регіону проводилося, частково, з метою впливу на свідомість людей та формування ідей відданості православній вірі. Втілення такої місії частково покладалося і на новостворені православні братства. Встановлено, що, незважаючи на складні соціальні та релігійні зміни, у зазначений період та умови постанови й діяльності православних братств, їх благодійництво мало важливе значення як певний вид соціальної роботи серед місцевого населення. У статутних документах, що регулювали роботу православних братств, зазначалася низка завдань, які були спрямовані на проведення благодійницької роботи. З'ясовано що її основні напрями полягали у забезпеченні безпритульних, тимчасовому харчуванні подорожуючих, наданні матеріальної допомоги та підтримці населення під час епідемій та стихійних лих, виділенні одноразових виплат малозабезпеченим сім'ям, опікуванні дітьми-сиротами. Із аналізу звітної документації братств можемо констатувати, що лише окремі з них проводили результативну діяльність у цьому напрямі.

Ключові слова: православні братства, благодійність, лікарня, притулок, Правобережна Україна.

The Problem Statement. The state policy of the Russian government was aimed at planting orthodoxy and eradicating catholicism (Buravsky, 2021, p. 50). According to I. Nadtoke, “the introduction of a number of discriminatory measures by the tsarist government was aimed at destroying the remnants of the Polish autonomy, russifying the population, as well as expropriating the local Roman Catholic Church and distancing it from the Polish national liberation movement” (Nadtoke, 2019, p. 91). The Russian Orthodox Church occupied a leading position, and it concentrated its activities on the creation of diocesan historical and statistical committees, archival commissions (Koshel', 2021, p. 42), and the Orthodox fraternities.

Restored during the second half of the XIXth century the Orthodox fraternities on the territory of Right-Bank Ukraine were to carry out the tasks set by the Russian government aimed at strengthening the Orthodox Church. In this vein, these organizations were expected to conduct various vector educational activities, in particular, much attention was paid to charitable work.

The Analysis of Sources and Recent Researches. A significant array of historiography of the issue under analysis are scientific studies during the XXth century. This topic is presented in the publications of domestic scholars: Alioshyna O. (Aloshyna, 2019), Donik O. (Donik, 2005), Men'ko V. (Men'ko, 2018), Tymochko I. (Tymochko, 2010), Grigoruk O. (Grigoruk, 2008) published a number of articles devoted to the emergence, educational activities and participation of the Orthodox fraternities in the cultural life of Volyn and Podilsk provinces. However, in these researches, the authors analyzed the aspects of philanthropy briefly. In the publications there were used archival documents of the Central State Historical Archive of Ukraine, which supplemented and clarified the materials of previous scientific articles on this issue. An important source for the study was the periodicals “Volyn Diocesan Gazette”